

Význam komunity brumovské postupně slábl, naopak od 60. let 19. století zesilovala komunita kloboucká: nejvíce početná byla k roku 1890, kdy ve městě žili 52 obyvatelé židovské víry. Významnými osobnostmi komunity byli nájemce pivovaru Benedikt Kohn, obchodník Bernard Seidler, hostinský a později i zednický mistr Jakob Haas, hostinský David Gross, obchodník Pinkus Löwy, MUDr. Sigmund Gross či hostinský a palírník Salomon Haas, v roce 1910 přichází do města obchodník Jan Weinstein.

Ve 30. letech, v čase před druhou světovou válkou, žily v Kloboukách rodiny Jana Weinsteina, MUDr. Bruna Wachsmanna, Salomona Haase a zednického mistra a hostinského Jana Haase, po mnichovských událostech přibyli z Moravské Ostravy ještě Oskar a Cecilie Spalterovi. Třináct z nich se stalo oběťmi holokaustu...

Připomínek někdejší židovské komunity je dnes v Kloboukách již velmi málo. Na náměstí je to svého času reprezentativní dům postavený po požáru z července 1896 Pinkusem Löwym (čp. 167), na Cyrilometodějské ulici pak dům Salomona Haase, postavený v letech 1926–1927 (čp. 301), a také objekt jeho někdejší pálenice, první valašskokloboucké pálenice (čp. 284). Ale je třeba dodat, že zednický mistr a stavitel Jakob Haas realizoval vedle dlouhé řady „běžných“ zakázek i domy pro Josefa Bratmanna (čp. 116) či Františka Bratmanna (dům U Slunce, čp. 177), stavěné podle plánů významného architekta a klobouckého rodáka Huberta Gessnera.



Reprezentativní dům čp. 167 nově vystavěný po požáru z roku 1896, střecha je korunována kovaným ornamentálním pásem, kterému dominuje ve středu situovaný nápis „P. LÖWI“.

Městské muzeum Valašské Klobouky.



Rodina Weinsteinova, 1916. Vedle paní Berty při pravé ruce sedí Editka (narozena v roce 1915), při levé ruce stojí nejmladší z chlapců Leo (1911), zcela vzadu je nejstarší chlapec – Max (1901), před nímž stojí Ervin (1903), Otto (1904), Viktor (1906) a Richard (1907), v přední řadě pak ještě vidíme zcela vlevo Zdenka (1909). Otec Jan Weinstein byl toho času ve Velké válce jako desátník rakousko-uherské armády. Městské muzeum Valašské Klobouky.

Devět kamenů zmizelých bylo ve Valašských Kloboukách slavnostně odhaleno 24. června 2022 a čtyři pak 3. září 2023.

Jan Haas

nar. 25. 7. 1877, deportován 31. 1. 1943 do Terezína, zavražděn 9. 3. 1944 v Osvětimi

Anna Haasová rozená Marmorsteinová

nar. 24. 12. 1888, deportována 31. 1. 1943 do Terezína, zavražděna 7. 3. 1944 v Osvětimi

Alice Haasová

nar. 8. 3. 1919, deportována 31. 1. 1943 do Terezína, zavražděna 12. 2. 1943 v Osvětimi

Marta Haasová

nar. 18. 5. 1921, deportována 31. 1. 1943 do Terezína, zavražděna 7. 3. 1944 v Osvětimi

Karolína Haasová rozená Frischová

nar. 2. 4. 1878, deportována 27. 1. 1943 do Terezína, zemřela 9. 2. 1943 v Terezíně

Bedřich Haas

nar. 11. 8. 1900, deportován 27. 1. 1943 do Terezína, zavražděn v Osvětimi

Oskar Spalter

nar. 26. 11. 1874, deportován 31. 1. 1943 do Terezína, zavražděn v Osvětimi

Cecilie Spalterová rozená Lipschitzová

nar. 31. 8. 1870, deportována 31. 1. 1943 do Terezína, zavražděna v Osvětimi

Robert Wachsmann

nar. 6. 7. 1924, deportován 31. 1. 1943 do Terezína, zavražděn v Osvětimi

Jan Weinstein

nar. 11. 1. 1872, zavražděn v zimě 1944/1945 na Slovensku

Berta Weinsteinová rozená Büchlerová

nar. 3. 9. 1879, zavražděna v zimě 1944/1945 na Slovensku

Otto Weinstein

nar. 24. 8. 1904, zahynul na podzim 1944 během Slovenského národního povstání

Viktor Weinstein

nar. 19. 3. 1906, zahynul počátkem roku 1945 při pochodu smrti z Osvětimi do Buchenwaldu (?)

Text © Petr Odehnal

Foto © Městské muzeum Valašské Klobouky, Sandra Novotná Kollerová

Grafická úprava a sazba: Miroslav Pindák

Vydaly město Valašské Klobouky

a Kulturní a vzdělávací středisko Valašské Klobouky v roce 2023.

Vydání druhé

Valašské Klobouky



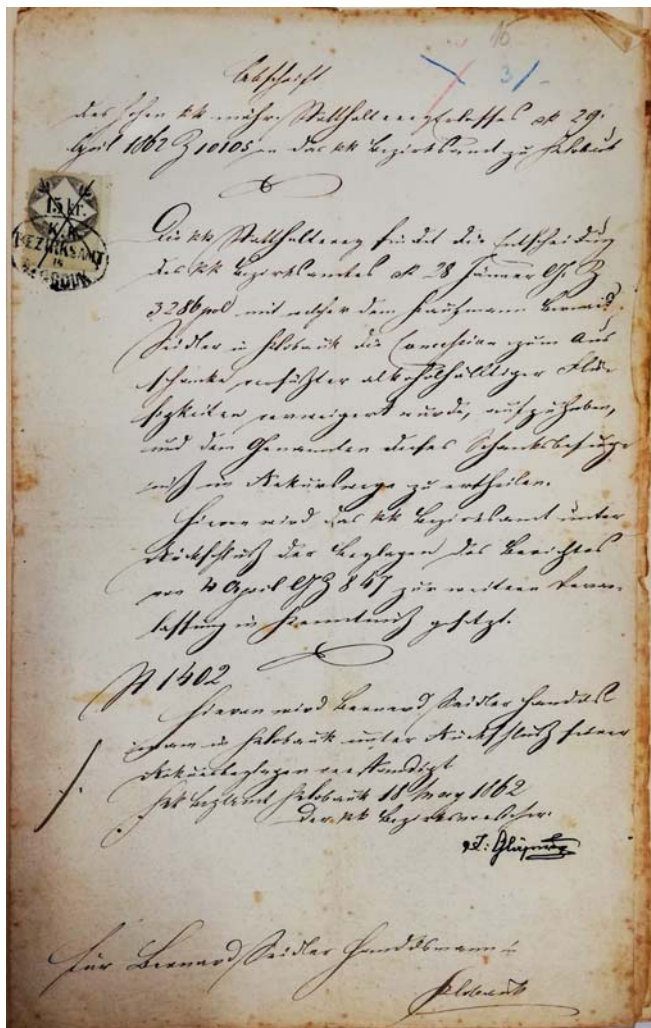
Židovská komunita v oblasti Valašskokloboucka má své počátky v 70. letech 17. století, kdy brumovská vrchnost začala židům pronajímat některé své podniky, například palírnu. Před polovinou 18. století měli zdejší židé jistý čas povoleno scházet se v jednom domě k soukromým modlitbám, k roku 1758 je připomínána i rituální lázeň, mikve.

Po protizidovských opatřeních Marie Terezie musela komunita znovu vyvinout úsilí o posílení svých práv, a to v příznivějším období za Josefa II. Zároveň se tato komunita pozvolna rozrůstala, k roku 1777 žilo v Brumově již třicet židů. V polovině 80. let 18. století byl zřízen hřbitov: pomineme-li židovskou sekci, realizovanou v roce 1935 na zlínském Lesním hřbitově, je brumovský hřbitov jediným židovským hřbitovem na území někdejšího okresu Zlín; dnes zde najdeme necelých pět desítek náhrobků. Od roku 1790 měli brumovští židé právo veřejné bohoslužby s Tórou, přičemž byl za tímto účelem pronajat na okraji intravilánu městečka potřebný objekt, v němž bylo také zázemí židovské školy.

Fakt, že brumovské panství tvořilo několik dílů, významně napomáhal usidlování dalších židovských rodin v městečku a vůbec na panství. Menší židovské komunity se tak objevují v Bylnici, Návojně, Nedašově, Štítně a Brzy i v Kloboukách. Hostinští, vinopalníci, později obchodníci či nájemci hospodářských dvorů.



Pečetidlo židovského podnikatele s monogramem J. A. a motivem vinné révy. Pečetidlo pochází zřejmě z první čtvrtiny 19. století, jeho nositelem byl Jakob Abraham, respektive Jaakov ben Avram. Městské muzeum Valašské Klobouky.



Rozhodnutím c. k. moravského místodržitelství z 29. dubna 1862 byla Bernardu Seidlerovi, obchodníkovi v Kloboukách, udělena koncese k nálevu slazených alkoholických nápojů. Moravský zemský archiv v Brně, Státní okresní archiv Uherské Hradiště.

